

Phong trào Hưng Ca trong Cộng đồng Người Việt Hải ngoại

Khi khảo sát lịch sử văn hóa chính trị Việt Nam thế kỷ XX, có ba phong trào để lại dấu ấn sâu đậm lên ý thức hệ và đời sống tinh thần của thanh niên. Đó là **Tự Lực Văn Đoàn** trong văn học, **Du Ca** trong âm nhạc và xã hội, và **Hưng Ca** trong giai đoạn hậu 1975.

Trong ba phong trào ấy, **Du Ca** (1965–1975) là hiện tượng độc đáo nhất. Nó không phải một tổ chức chính trị, không thuộc quân đội hay chính phủ, không gắn với

bất kỳ đảng phái nào, nhưng lại hình thành một **ý thức dân chủ trẻ trung**, bền bỉ và lan tỏa mạnh mẽ trong xã hội Việt Nam Cộng Hòa.

Từ Du Ca đến Hưng Ca, sự tiếp nối trong lưu vong: Sau 1975, Du Ca trong nước tan rã, nhưng **tinh thần của nó không mất**. Nó di cư theo cộng đồng tỵ nạn. Nhiều nhân vật từng là Du Ca trước 1975 tham gia Hưng Ca sau 1975 hoặc ảnh hưởng đến tư duy Hưng Ca bằng phương pháp sinh hoạt, tư duy về tự do, tinh thần trách nhiệm thanh niên.

Du Ca nói về **tự do – trách nhiệm – lương tâm** trước 1975. Hưng Ca nói về **nhân quyền – chủ quyền – dân chủ** sau 1975.

*Vì vậy, có thể nói, Phong trào Hưng Ca sau 1975 có thể xem là **người kế thừa tinh thần Du Ca**, nhưng đặt vào hoàn cảnh lưu vong và đấu tranh nhân quyền quốc tế.*

Có thể nói, Phong trào Hưng Ca trong lịch sử hiện đại của người Việt, ít có hiện tượng văn hóa nào mang tính chính trị sâu rộng như **văn nghệ đấu tranh** của cộng đồng tỵ nạn sau 1975.

Phong Trào Hưng Ca Việt Nam chính thức “ra mắt” năm 1985 tại Hoa Kỳ, nổi lên như một trường hợp đặc biệt, vừa là một phong trào văn nghệ, vừa là diễn đàn xã hội chính trị, lại vừa là nơi gìn giữ ký ức tập thể của hàng triệu người Việt lưu vong.

Văn nghệ của Hưng Ca không chỉ để giải trí. Nó là **công cụ dựng lại niềm tin, cơ chế đoàn kết cộng**

đồng, và phương tiện truyền thông quốc tế.

Cho đến nay, vai trò này kéo dài hơn 40 năm, cho đến ngày nay vẫn có ảnh hưởng.

1- Bối cảnh ra đời từ đổ vỡ quốc gia đến nhu cầu tái tạo tinh thần

Sau biến cố 30/4/1975, người Việt lưu vong đối diện ba khủng hoảng lớn:

- **Khủng hoảng căn cước:** mất nước, mất chính thể, mất quê hương.
- **Khủng hoảng ký ức:** trải nghiệm vượt biển, trại tỵ nạn, phân tán toàn cầu.
- **Khủng hoảng tiếng nói :** không còn diễn đàn để khẳng định lập trường chính trị.

Trong bối cảnh ấy, văn nghệ trở thành một **hình thức kháng cự phi bạo lực**, tái tạo tinh thần dân tộc. Hưng Ca xuất hiện như điểm hội tụ của văn nghệ sĩ Miền Nam trước 1975, người tỵ nạn thế hệ đầu, thanh niên sinh ra sau 1975 nhưng mang ý thức quê hương mạnh mẽ.

Do vậy, Hưng Ca không phải một câu lạc bộ ca hát, mà là **một mô hình tổ chức văn hóa chính trị**.

2- Văn nghệ như phương tiện gìn giữ ký ức và căn cước

2.1- Giữ ký ức chiến tranh và thuyền nhân

Các ca khúc như *Tị Nạn Ca*, *Nước Mất Biển Đông*, *Mẹ Việt Nam Ôi*, *Chúng Con Vẫn Còn Đây* đóng vai trò như **những cuốn sử bằng âm nhạc**. Chúng kể lại những chiếc ghe

mong manh trên Biển Đông, nỗi đau của người mẹ mất con, những trại tỵ nạn héo hon nhưng đầy hy vọng.

Không có văn nghệ, ký ức này có thể phai nhạt theo thể hệ.

Hưng Ca giữ nó sống động như một phần bản sắc tỵ nạn.

2.2- Giữ bản sắc văn hóa Việt và Xây dựng tinh tự dân tộc

Sinh hoạt của Hưng Ca giúp thể hệ thứ hai, thứ ba tại Mỹ, Úc, Canada... học tiếng Việt, hiểu lịch sử Việt Nam Cộng Hòa, gắn kết với cộng đồng. ***Đây là bản sắc Việt Nam không cộng sản, một bản sắc khác với hệ tư tưởng đến từ quê nhà. Một bài hát như Hát Cho Tự Do có thể truyền tải thông điệp mạnh hơn hàng giờ diễn văn chính trị.*** Những bài như *Nếu Chúng Ta Còn Là Người Việt Nam*, *Hồn Thiêng Sông Núi* nuôi dưỡng ý thức “người Việt cùng chung nguồn gốc”, bất chấp khác biệt địa lý hay thể hệ.

3- Văn nghệ như công cụ đấu tranh chính trị và nhân quyền

3.1- Tạo sức mạnh mềm trong vận động quốc tế

Trong các buổi điều trần, biểu tình, gặp gỡ chính giới tại Mỹ, Canada, Châu Âu, bài hát của Hưng Ca được dùng như một lời khai (testimony) bằng cảm xúc, một chứng tích về đàn áp nhân quyền trong nước.

Một bài hát như *Hát Cho Tự Do* có thể truyền tải thông điệp mạnh hơn hàng giờ diễn văn chính trị.

3.2- Hỗ trợ truyền thông quốc tế

Văn nghệ Hưng Ca giúp làm giảm “khô cứng” của thông tin chính trị, đưa thông điệp vào lòng người.

Hưng Ca từng phối hợp với báo chí, đài phát thanh, các tổ chức nhân quyền để truyền tải tình trạng tù nhân lương tâm, vấn đề tự do tôn giáo, Biển Đông, và bành trướng Trung Cộng.

3.3- Thúc đẩy tinh thần bất bạo động và tạo không gian đoàn kết

Khác với các mô hình đấu tranh cực đoan, Hưng Ca đề cao phản kháng ôn hòa, ý thức công dân, xây dựng cộng đồng trước khi xây dựng quốc gia. Ở mỗi nơi có cộng đồng Việt, từ California đến Houston, Virginia, Paris, Sydney, Toronto... đều có những đoàn viên sinh hoạt Hưng Ca.

Các hoạt động này giữ kết nối giữa người Việt, tạo sức mạnh chính trị tập thể, duy trì sự hiện diện của cộng đồng trong xã hội sở tại.

Hưng Ca là nơi nhiều thanh niên rèn luyện kỹ năng diễn thuyết, biểu diễn, tổ chức sự kiện, truyền thông cộng đồng.

Không ít người sau này trở thành dân biểu, luật sư, nhà tranh đấu nhân quyền, giảng viên, nhà báo.

3.4- Nhạc như cầu nối xuyên quốc gia

Qua những buổi đại hội, trại hè, livestream, hội thảo... nhạc Hưng Ca vượt biên giới, tạo thành **văn hóa chung của người Việt tự do toàn thế giới** cùng đi rao giảng tự do, nhân quyền, dân chủ cho Việt Nam.

4- Sự chuyển mình của Hưng Ca trong thế kỷ 21

Từ 2010 đến nay, Hưng Ca không còn sôi động như thời 1985–2005. Nguyên nhân sự phân tán cộng đồng, thay đổi mô thức truyền thông, thế hệ trẻ thiên về biểu đạt cá nhân, môi trường chính trị Việt Nam phức tạp hơn.

Nhưng phong trào Hưng Ca thích ứng bằng cách hợp tác với các phong trào trẻ (Nhật Ký Yêu Nước, Dòng Chúa Cứu Thế...), hỗ trợ các nghệ sĩ phản kháng trong nước, chuyển nhiều hoạt động sang online.

Dẫu không còn “bùng nổ”, Hưng Ca vẫn giữ **vai trò biểu tượng**, như DU CA từng là biểu tượng của tự do trước 1975.

5- Kết luận: Vai trò không thể thay thế

Phong Trào Hưng Ca Việt Nam, trong hơn 40 năm tồn tại, đóng vai trò độc đáo:

1. **Gìn giữ ký ức quốc gia** của người Việt tỵ nạn.
2. **Xây dựng căn cước Việt Nam tự do**, tách khỏi hệ thống tuyên truyền trong nước.
3. **Tạo sức mạnh mềm** trong vận động quốc tế về nhân quyền và dân chủ.
4. **Kết nối cộng đồng người Việt toàn cầu** qua một ngôn ngữ chung là âm nhạc.
5. **Rèn luyện thế hệ lãnh đạo trẻ** với ý thức chính trị và văn hóa Việt.

Trong hiện tại, mặc dù Hưng Ca đang vướng bận vì một vài “cái dằm” làm xốn mắt vì tính “huyền tưởng” của một vài nhân sự còn đang sống trong ảo giác, nhưng điều đó không làm chùn bước của Hưng Ca. Phong trào vẫn tiếp tục tiến bước, từng bước vững chắc trong tiến trình tranh đấu cho một tương lai sáng lạn cho Việt Nam.

Hưng Ca là một minh chứng rằng, Âm nhạc không chỉ là nghệ thuật mà còn là lịch sử, là chính trị, là quốc gia trong tâm tưởng.

Và với người Việt lưu vong, âm nhạc ấy là **sợi dây xuyên thế hệ**, giữ cho “Việt Nam tự do” không bao giờ biến mất trong lòng dân tộc.

Hưng Ca không còn là một Phong trào nữa, mà chính là dòng chảy Dân tộc trong công cuộc đấu tranh chống lại bạo quyền qua âm nhạc và truyền thông.

Vinh Hà

Viết sau ngày họp báo của Hưng Ca ngày 20/12/2025 tại

Thư viện Việt Nam, CA